

Nr 178

Utlåtande i anledning av väckt motion om provisoriskt rörligt tillägg å tjänstelivränta m. m.

(5:e avd.)

I en inom andra kammaren av herr *Nihlfors m. fl.* väckt motion (II: 463) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsam utredning i syfte att som ett provisorium införa rörligt tillägg å tjänstelivränta av samma slag som dylikt tillägg å tjänste- eller familjepension samt att utforma förslag till särskilt livräntebesked att utdelas vid avgång ur tjänst.

Till stöd för ifrågavarande förslag anföres i motionen följande.

Enligt gällande bestämmelser kan den som avgår ur statens tjänst från pensionsberättigad befattning utan att ha kommit i åtnjutande av tjänstepension, i vissa fall erhålla tjänstelivränta. Denna utgår i regel fr. o. m. 65 års ålder (uppskjuten livränta) eller före denna tidpunkt om vederbörande blivit varaktigt oförmögen till arbete och på grund därav erhållit folkpension (förtidslivränta). På denna livränta utgår icke rörligt tillägg.

I en år 1948 till Kungl. Maj:t riktad framställning har Landsorganisationens statstjänarkartell och Tjänstemännens centralorganisation gemensamt begärt en allmän översyn av de statliga pensionsreglementena. I denna framställning riktades uppmärksamheten särskilt på utformningen av tjänstelivräntan ur bl. a. oantastbarhetssynpunkt. Organisationerna framhöll även behovet av förenkling och det önskvärda i att rörligt tillägg utgick även på tjänstelivränta liksom fallet är på tjänstepension och familjepension. Även andra synpunkter på tjänstelivräntans utformning och tiden för dess utbetalande redovisades i nämnda framställning.

Först i början av år 1951 tillsattes den begärda utredningen, i vilkens direktiv givetvis återfinnes problemet med tjänstelivräntan. Det sägs där att den kritik, som riktats mot det statliga pensionssystemet, till väsentlig del torde gälla den hittillsvarande konstruktionen av tjänstelivräntan. Utredningen borde därför förutsättningslöst undersöka, såväl huruvida tjänstelivräntan bör bibehållas som en från tjänstepensionen i viss mån avvikande förmån och i vilka avseenden i sådant fall jämkningar bör vidtagas i beräkningsgrunderna och utgåendet, som ock huruvida andra former bör sökas för att bereda en pensionsförmån på grund av anställningen till den som i förtid avgår från densamma.

Ännu efter fem år har 1951 års pensionsutredning icke lagt fram något betänkande, ehuru ett principbetänkande ett par år i rad förklarats snart skola framläggas. Det finns därför skäl ifrågasätta, om icke en provisorisk lösning skulle kunna uppnås inom en snar framtid om här ovan redovisat problem överlämnas till särskild beredning av sakkunniga. Otåligheten hos dem som personligen berörs har naturligen ökat i takt med penningvärdets

fall, för vilket de icke kunnat kompenseras enär rörligt tillägg inte utgår. Då den förenämnda framställningen från organisationerna ingavs var nämnda tillägg 12 procent för tjänste- och familjepensionstagare — nu är tillägget mer än 5 gånger detta procenttal. Ett exempel må tillåtas för att belysa de nuvarande stora skillnaderna mellan tjänstepension och tjänstelivränta vid samma antal tjänstår.

En person A får statlig pensionsberättigad tjänst vid 20 års ålder och lämnar statstjänsten efter 30 år, då han uppnått 50 års ålder och är placerad i 15 lönegraden. Vid 65 års ålder — således 15 år senare — erhåller han en livränta på 3 096 kronor. Intet rörligt tillägg utgår. En person B börjar däremot sin statstjänst i pensionsberättigad befattning först vid 35 års ålder och avgår efter 30 tjänstår, som ger full pension, vid 65 års ålder med tjänstepension. Inräknat rörligt tillägg på f. n. 65 procent utgör pensionen i 15 lönegraden 7 662 kronor, alltså en mer än dubbelt så hög pension, som kan kallas värdebeständig.

De 30 åren i statstjänst ger som synes väsentligt olika pensionsresultat, beroende på vilken del av den anställdes liv de tillhör. De yngre mera kraftfulla åren ger mindre i pensionsutbyte, vilket ter sig minst sagt besynnerligt.

Som tidigare nämnts är problemet av den storleken att det synes oss rimligt och tillbörligt att åtminstone en provisorisk lösning åstadkommes, i avvaktan på vad 1951 års pensionsutredning kan komma fram till inom en framtid, som verkar mer avlägsen än någonsin, eftersom frågan om den allmänna pensionsförsäkringen även torde föras in i sammanhangen. En linje efter vilken ett provisorium skulle ganska snabbt kunna uppnås vore införande av rörligt tillägg å tjänstelivränta.

Slutligen vill vi i detta sammanhang även ta upp frågan om på vad sätt den livränteberättigade skall få besked om sin rätt. F. n. torde olika praxis vara rådande bland myndigheterna. Man kan emellertid tänka sig ett särskilt livräntebesked, som lämnas till den som i förtid slutar sin anställning hos staten. Å beskedet torde anges storleken av livräntan samt under vilka förutsättningar och vid vilken tidpunkt den börjar utgå.

Över förevarande motion har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, 1951 års pensionsutredning avgivit yttrande (se bilaga till detta utlåtande).

Utskottet. Såsom framgår av 1951 års pensionsutrednings ovan angivna yttrande över den väckta motionen, har utredningen inlett undersökningar syftande till att åstadkomma en förbättring i livränteförmånernas belopp. Enligt vad utredningen meddelat, läser förslag i detta ämne vara att emotse inom den närmaste tiden. Jämväl det i motionen berörda spörsmålet om särskilt livräntebesked avses härvid skola behandlas. Då således syftet med den väckta motionen numera får anses tillgodosett, hemställer utskottet,

att motionen II: 463 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 6 november 1956

På statsutskottets vägnar:

KARL WARD

Närvarande: se under utlåtandet nr 176.

Bilaga

Till riksdagens statsutskott

Genom remiss den 13 februari 1956 har Kungl. Maj:t anbefallt 1951 års pensionsutredning att till riksdagens statsutskott avgiva utlåtande över den i andra kammaren av herr Nihlfors m. fl. väckta motionen nr 463, vari på anförda skäl hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning i syfte att som ett provisorium införa rörligt tillägg å tjänstelivränta av samma slag som dylikt tillägg å tjänste- eller familjepension samt att utforma förslag till särskilt livräntebesked att utdelas vid avgång ur tjänst.

Till besvarande av remissen får 1951 års pensionsutredning anföra följande.

Den mest betydelsefulla av de i motionen berörda frågorna gäller storleken av det belopp, varmed inom statlig personalpensionering pensionsförmån — betecknad såsom tjänstelivränta — utgår till den som i förtid och utan att pensionsfall föreligger lämnar sin tjänst. Då denna fråga upptages till granskning i motionen, sker detta uteslutande ur synpunkter som gälla relationen mellan å ena sidan beloppet av denna förmån och å andra sidan beloppet av hel pension för den som fram till pensionsåldern kvarstår i statstjänsten. Motionärerna ha fäst uppmärksamheten på att rörligt tillägg icke utgår i det förre men väl i det senare fallet och med beaktande av att sådant tillägg numera utgör en väsentlig del av hel pension väckt tanken på att införa ett rörligt tillägg även på tjänstelivräntan.

1951 års pensionsutredning har enligt sina direktiv att vid övervägandena angående den framtida utformningen av den statliga personalpensioneringen beakta huru annan personalpensionering är uppbyggd. Enligt utredningens uppfattning är det därför vid en bedömning av den i motionen berörda frågan till en början av vikt att uppmärksamma, att den pensionsförmån, som utgår vid kvarstående i statstjänsten till normal pensionsålder, i avsevärd mån skiljer sig från ålderspensionerna inom annan, särskilt privat personalpensionering. Med hänsyn härtill kan det icke vara befogat att utan vidare laga beloppet av hel pension inom den statliga pensioneringen till utgångspunkt för en bedömning av den uppskjutna livräntan.

Mellan den statliga personalpensioneringen och olika typer av privat personalpensionering förekomma mycket betydande olikheter i fråga om avvägningen av beloppet av hel tjänstepension. Dessa olikheter bestå bl. a. till en del i att den vid en viss tidpunkt gällande pensionsgrundande löneinkomsten bestämmas på olika sätt i förhållande till den vid samma tid gällande totala löneinkomsten. Till en annan del gälla olikheterna »pensionsfaktorn», som anger den kvotdel eller det antal procent hel pension skall kunna utgöra av den pensionsgrundande löneinkomsten, exempelvis $\frac{2}{3}$ eller 60 %. I nu angivna hänseenden är det förhållandevis lätt att åskådliggöra effekten av olikheter mellan pensionssystemen. Det kan konstateras, att den statliga pensioneringen ur de angivna båda synpunkterna i allmänhet är minst lika förmånlig som annan personalpensionering. Härutöver föreligga emellertid högst betydande olikheter de skilda personalpensionssystemen emellan i fråga om vilken tids löne- och pensionsförhållanden, som återspeglas i de utgående pensionernas belopp.

Utgår man från löneförhållandena vid tiden för pensionsavgången, finner man att betydande olikheter förekomma i fråga om dels den utsträckning, i vilken pensionen påverkas av vederbörandes egna löneförhållanden under den förflutna delen av tjänstetiden, dels den utsträckning, i vilken pensionen under sitt fortsatta utgående påverkas av då rådande löneförhållanden för dem, som då äro i aktiv tjänst hos arbetsgivaren. Eftersom individuella löneökningar självfallet äro långt vanligare än individuella löneminskningar och vidare den allmänna löneutvecklingen till helt övervägande del går i stigande riktning för att kompensera penningvärdesfall och därutöver bereda standardförbättringar, kommer en pensionering i alla normala fall att bereda större förmåner i ju mindre grad löneförhållandena under den förflutna delen av tjänstetiden och i ju högre grad den fortsatta löneutvecklingen under vederbörandes pensionärstid beaktas vid pensionsbestämningen. I båda dessa avseenden är den statliga personalpensioneringen mycket förmånlig för de anställda. Inom denna påverkas icke pensionernas storlek av att de löner, som tillämpas vid avgången, icke varit gällande under hela tjänstetiden, i vidare mån än att pensionen för det fall att befordran skett senare än 2 år 1 dag före pensionsålderns inträde beräknas på grundval av ett medeltal av de högsta löner, som vid avgången gälla för de under den senaste treårsperioden innehavda tjänsterna. Vidare har den allmänna löneutvecklingen efter pensionsavgången regelmässigt beaktats genom det rörliga tillägg, som år för år beviljats på pensionens genom pensionsordningen bestämda grundbelopp. Inom städernas och landskommunernas personalpensionering — landstingens personalpensionering är i stort sett ordnad på samma sätt som statens — är den period före avgången, vars löneförhållanden genom medeltalsberäkning beaktas, utsträckt till i allmänhet 6 år 8 månader, och inom privat pensionering är det vanligt att löneökningar genom befordran under de sista 10 eller 15 åren före avgången antingen ej alls eller endast till en viss del inverka på pensionsbestämningen. Inom privat pensionering torde det även förhålla sig olika i fråga om inverkan på pensionsbestämningen av generella löneökningar under åren närmast före pensionsavgången, och i den mån höjning av redan beviljad pension förekommer, torde fråga närmast vara om en kompensation för penningvärdesfall efter tämligen summariska grunder.

Den statliga personalpensioneringen utmärkes vidare av att man på liknande sätt i mycket långtgående utsträckning låter pensionen utgå med tillämpning av aktuella pensionsbestämmelser med bortseende från att mindre förmånliga pensionsbestämmelser kunna ha varit gällande för vederbörande under en större eller mindre del av tjänstetiden eller rentav under hela tjänstetiden. Vid de förbättringar i pensionshänseende, som åstadkommits genom pensionsregleringar, har pensionen för den som därefter avgått, kanske endast någon dag efter det att nytt pensionsreglemente blivit å honom tillämpligt, helt och hållet bestämts såsom om detta reglemente varit gällande för vederbörande under hela hans tjänstetid. En liknande effekt har åstadkommits beträffande redan utgående pensioner, som beviljats från tidpunkt före den 1 juli 1947, genom att dessa i anslutning till 1947 års pensionsreglering omreglerats att utgå med det belopp, som enligt 1947 års pensionsreglementen skulle ha gällt för i princip de tjänster (lönegrader) vederbörande innehaft under sin tjänstetid.

Beträffande ålderspensionens beroende av antalet tjänstår gäller i allmänhet inom den statliga pensioneringen på samma sätt som inom den kommunala och i mycket betydande utsträckning även den privata pensioneringen, att till den som vid avgången kan tillgodoräkna 30 eller flera tjänstår utgår

hel pension men att till den som därvid kan tillgodoräkna färre antal tjänst-år än 30 utgår avkortad pension, vars belopp utgör så stor del av hel pension som svarar mot förhållandet mellan antalet uppnådda tjänstår och 30. Vid exempelvis 45, 40, 35 eller 30 tjänstår — vilka antal tjänstår under förutsättning av 65 års pensionsålder normalt uppnås vid inträde i pensioneringen vid respektive 20, 25, 30 och 35 års ålder — utgår alltså hel pension eller per tjänstår respektive $\frac{100}{45} = 2,22 \%$, $\frac{100}{40} = 2,50 \%$, $\frac{100}{35} = 2,86 \%$, $\frac{100}{30} = 3,33 \%$ av hel pension. Vid 25, 20, 15, 10 eller 5 tjänstår — vilka antal tjänstår under samma förutsättning kunna uppnås om åldern vid inträdandet i pensioneringen är respektive 40, 45, 50, 55 och 60 år — utgår avkortad pension med respektive $\frac{100 \cdot 25}{30} = 83,33 \%$, $\frac{100 \cdot 20}{30} = 66,67 \%$, $\frac{100 \cdot 15}{30} = 50 \%$, $\frac{100 \cdot 10}{30} = 33,33 \%$ och $\frac{100 \cdot 5}{30} = 16,67 \%$ av hel pension eller per tjänstår $\frac{100}{30} = 3,33 \%$ av hel pension. Den normala pensionsberäkningen karakteriseras alltså ingalunda av att under varje tjänstår intjänas ett enhetligt antal procent av hel pension, i vilket fall pensionen vid 40, 35, 30, 25, 20, 15, 10 och 5 tjänstår skulle ha uppgått till respektive 88,89, 77,78, 66,67, 55,56, 44,44, 33,33, 22,22 och 11,11 % av den pension som kunde utgå vid 45 tjänstår, i stället för — såsom nu är fallet — respektive 100, 100, 100, 83,33, 66,67, 50,00, 33,33 och 16,67 % av maximipensionen.

Till fullständigande av bilden av den normala ålderspensionsbestämningen inom personalpensioneringen må beträffande den statliga pensioneringen tillfogas dels att inom denna i betydande utsträckning tillämpas lägre pensionsåldrar än inom annan pensionering — även i fall, där göromålen äro av i princip samma art som inom andra arbetsgivares områden — dels att i anslutning härtill för vissa fall kravet på tjänstår för hel pension reducerats till mindre antal än 30 (i så fall vanligen 25 men i vissa fall 20 och beträffande förordnandepensionerna 18 eller 12 år), dels att en liknande reduktion för vissa fall genomförts även av det skälet, att man räknat med att behöva rekrytera personal från enskild tjänst. Den statliga personalpensioneringen är härvidlag närmast utformad på sådant sätt som om pensionsrätt ej funnes vid icke-statlig anställning, och tanken på samordning av hos olika arbetsgivare successivt intjänade pensionsdelar till en ur försörjnings-synpunkt lämplig totalpension har på det hela taget icke kommit till något uttryck inom den statliga personalpensioneringen.

Det förhållandet att staten för de normala pensionsfallen i olika avseenden tillämpar förmånligare grunder än andra pensionsgivare, i varje fall flertalet av de privata, har hittills icke ansetts utgöra anledning att låta dessa förmånligare grunder slå igenom också beträffande bestämningen av pensionsförmånen för den som i förtid och utan att fråga är om invalid-, sjukpensions- eller s. k. förtidspensionsfall lämnar statstjänsten. Tjänstelivräntan har m. a. o. icke omedelbart härletts ur de statliga ålderspensionsgrunderna utan konstruerats såsom en särskild, ålders-, invalid-, sjuk- och förtidspensionerna i princip sidoordnad pensionsform, som närmast avses skola vara i stort sett likvärdig med den pension, som i motsvarande fall skulle kunna — om man beaktar ej endast avkortningsgrunderna utan pensioneringsgrunderna i sin helhet — tänkas ha utgått vid anställning i privat-tjänst under motsvarande tid och med motsvarande lön. Det är självfallet att denna riktpunkt måste kunna medföra att tjänstelivräntan kommer att

framstå såsom oförmånlig i jämförelse med den statliga personalpension, som skulle ha utgått, om vederbörande kvarstått i statstjänsten fram till pensionsåldern; till stor del är detta endast en spegelbild av den statliga ålderspensioneringens förmånlighet i jämförelse med den privata ålderspensioneringen.

I överensstämmelse härmed står, att den statliga uppskjutna livräntan i motsats till den statliga ålderspensionen icke påverkas av omständigheter som efter avgången ur tjänst inträffa för dåvarande aktiva, såsom av löneförändringar eller av ändrade pensionsförhållanden för dessa. Såsom förut nämnts genomföres inom den privata pensioneringen icke med någon regelmässighet efterreglering ens av ålderspensionerna, och det lär knappast i något fall förekomma att en efterreglering sker av »fribrevsförmånerna» till den som avgått ur arbetsgivarens tjänst i förtid utan att pensionsfall förelegat.

En annan konsekvens av den angivna riktpunkten för livräntekonstruktionen är, att de speciella anordningar i fråga om låg pensionsålder och ett till 25 eller mindre reducerat antal tjänstår för hel pension, som i viss utsträckning finnas inom den statliga i motsats till inom den privata pensioneringen, icke ansetts böra erhålla motsvarighet i fråga om tjänstelivräntan. Denna utgår sålunda från en pensionsålder av 65 år och beräknas med utgångspunkt från den pension, som vid kvarstående i tjänst till nämnda ålder skulle ha erhållits, därest för hel pension krävts minst 30 tjänstår.

För att helt genomföra den nämnda tankegången att inom statlig pensionering eftersträva i stort sett samma förmåner vid förtidsavgång som inom privat pensionering skulle ha krävts, att man även i övrigt för de i förtid ur statstjänst avgående personerna tillämpat ett pensionssystem av samma innebörd som ifrågakommer vid privatanställning. Beträffande bestämmingen av den ålderspension, i förhållande till vilken fribrevspensionen skulle avvägas, skulle ha erfordrats, dels att förhållandet mellan vid viss tidpunkt pensionsgrundande lön och total lön reglerats på i stort sett samma sätt som inom privat pensionering — med tillämpning av liknande anordningar i fråga om absolut »pensionstak» eller successiv »avtrappning» som förekomma inom privat pensionering — dels att ungefär samma pensionsfaktor som inom privat pensionering tillämpats, dels att man för den som avginge förhållandevis nära pensionsåldern antingen bortsett från eller endast till en viss del beaktat lönehöjningar erhållna efter 50- till 55-årsåldern. Därefter skulle livräntan på motsvarande sätt som den privata fribrevspensionen ha beräknats försäkringstekniskt. Fribrevet skulle härigenom i praktiken ha kommit att sammansättas av en mängd olika delar, en del beräknad på grundval av den nominella pensionsgivande lön som erhållits vid anställningstidens början och övriga delar beräknade på grundval av de olika nominella ökningarna av pensionslönen som sedermera successivt erhållits, och det skulle alltså ha kommit att återspegla de lägre nominella lönebelopp, som gällt under anställningstiden. Den försäkringstekniska beräkningen skulle dessutom, bl. a. med hänsyn till räntefaktorns inverkan, ha medfört att anställningstider med lika stor lön givit till resultat större fribrevsbelopp, om de varit förlagda till lägre levnadsålder än om de varit förlagda till högre levnadsålder.

En sådan konstruktion av den statliga livräntan som nu angivits skulle alltså ha förutsatt, att man vid sidan av det statliga pensionssystem, som tillämpas för pensionsfallen, hade ställt ett därifrån helt fristående, efter förebild av den privata pensioneringen utformat pensionssystem avsett att tillämpas för livräntefallen och beräknat fribrevspension med tillämpning härav. Detta skulle uppenbarligen ha ökat pensionsnormernas omfång i

mycket hög grad och medfört en mycket tungrodd administrativ apparat. I stället har man för ändamålet begagnat sig av vissa för den reguljära statliga pensioneringen karakteristiska faktorer och med utgångspunkt från den konstruerat livräntesystemet. I fråga om reglerna såväl rörande pensionslön och pensionsfaktor som angående vilken tids löneförhållanden som beaktas vid livräntebestämningen gäller beträffande livränteberäkningen detsamma som vid beräkningen av statlig pension, dock att hänsyn togs till lönen vid den grundnivå, på vilken avvägningen av pensionsreglementets pensionsunderlag är baserad. Den omständigheten, att under den före nu gällande pensionsreglementes tillkomst liggande delen av anställningstiden tillämpats lägre nominella lönebelopp än som motsvaras av detta pensionsreglementes grundnivå — och gällt mindre förmånliga pensionsnormer än vid avgången — verkar alltså lika litet neddragande på livräntans belopp som på den statliga ålderspensionens, och för den som innehaft avgångstjänsten mer än två år bestämmes livräntan liksom ålderspensionen — oavsett vilka lägre tjänster han tidigare kan ha innehaft — på samma sätt som om avgångstjänsten innehafs under hela tjänstetiden. I gengäld inverkar det icke förhöjande på livräntebeloppet, att på grund av rörliga tillägg lönen vid avgången och under en längre eller kortare tid före denna kan ha legat på en högre nivå än den grundnivå, på vilken bestämningen av pensionsunderlaget är baserad, och vidare tillämpas avkortningsregler, som för kortvariga anställningar vid låg levnadsålder äro mindre förmånliga än de försäkringsmässiga fribrevsgrunderna.

Bortser man från att i fall, där befordran förekommit under den närmast före avgången förflutna perioden av 2 år 1 dag, livränteunderlaget bestämmes på basis av förut angivna medeltalsberäkning, fastställes alltså den statliga livräntan i mycket skarp motsats till vad som gäller inom annan personalpensionering helt och hållet på grundval av det pensionsunderlag, som gäller vid avgången, utan beaktande av tidigare gällande lägre pensionsbelopp. Livräntan bestämmes på grundval av detta underlag med tillämpning i princip av samma procenttal per tjänstår som skolat komma i tillämpning, om vederbörande kvarstått i statstjänsten till normal pensionsålder. För den som till pensionsåldern skulle kunnat intjäna respektive 45, 40, 35 och 30 eller färre tjänstår, utgör såsom förut nämnts procenttalet respektive 2,22, 2,50, 2,86 och 3,33. I de fall då vederbörande vid avgången uppnått mindre än 30 tjänstår minskas dock nämnda tal med därå beräknade 0,4 % för varje år som fattas i 30; vid avgång efter en uppnådd tjänstetid av respektive 25, 20, 15, 10 och 5 år tillämpas alltså procenttalet för pensionsberäkningen multiplicerat med respektive 0,98, 0,96, 0,94, 0,92 och 0,90.

Såsom av det anförda framgår har den omständigheten att på statlig tjänstelivränta icke utgår rörligt tillägg, ett mycket intimt samband med personalpensioneringens uppbyggnad i övrigt. Att man i enlighet med yrkandet i motionen skulle oberoende av de olikheter, som på avgörande punkter finnas mellan ålderspensioneringen inom statlig och särskilt privat personalpensionering, införa samma anordning med rörligt tillägg på livränta som på statlig ålderspension, måste 1951 års pensionsutredning för sin del bestämt avstyrka. En sådan åtgärd skulle för övrigt, med hänsyn till att rörligt tillägg icke utgår på fribrevspensionerna inom vare sig kommunal eller, såvitt känt, privat pensionering, innebära att den statliga personalpensioneringen på ytterligare en väsentlig punkt avlägsnades från vad som är brukligt i fråga om pensionering genom arbetsgivarnas försorg. I sammanhanget må erinras om att såsom redan framhållits 1951 års pensionsutredning enligt sina direktiv har att undersöka vilka pensioneringsgrunder,

som tillämpas vid av staten icke handhavd pensionering och överväga i vad mån det är möjligt att bringa de skilda pensioneringssystemen i samklang.

Då 1951 års pensionsutredning avstyrker bifall till motionen, innebär detta icke att utredningen anser att nuvarande statliga regler om livränta skulle innebära den lämpligaste regleringen av en dylik pensionsförmån. Utredningen har vid sin granskning av den statliga pensioneringen funnit att mot denna framför allt kan riktas invändningen, att den på ett i viss mån slumpartat sätt ger rätt olika resultat i fall, som äro jämförelsevis likartade, och detta gäller icke minst i fråga om livränteförmånerna. I motionen har framhållits, att livräntan efter hand som det rörliga tillägget på ålderspensionens grundbelopp växer måste komma att minska i värde. 1951 års pensionsutredning finner uppenbart, att livräntans anknytning till grundnivån efter hand även måste medföra, att den blir mindre förmånlig än den fribrevspension, som vid genomgående tillämpning av privata pensioneringsregler kan beräknas ha tillkommit vederbörande. Med beaktande särskilt av sistnämnda förhållande, som accentuerats genom de betydande generella löneökningar, som genomförts under de senaste åren, pågå inom pensionsutredningen undersökningar syftande till att provisoriskt genomföra en viss förbättring i livränteförmånernas belopp, och utredningen förutsätter att förslag i ämnet skall kunna avlämnas i sådan tid, att frågan kan beaktas i samband med bestämmandet av löner och pensioner under 1957. Vid utarbetande av förslag i ämnet får i enlighet med direktiven i erforderlig utsträckning beaktas huru annan personalpensionering än den statliga är beskaffad och sålunda bland annat övervägas en anordning, genom vilken livräntan icke anknytes till de momentana löneförhållandena vid avgången utan göres beroende av löneförhållandena under föregående tid. Det må erinras om att statsutskottet vid 1953 års riksdag i utlåtande nr 193 uttalat sig för en större smidighet i nämnda hänseende inom den statliga personalpensioneringen över huvud taget och att vad utskottet därutinnan anfört icke föranlett erinran från riksdagens sida.

I förevarande motion har även berörts frågan om ett särskilt livräntebesked att utdelas vid avgång ur tjänst. Jämväl spörsmålet härom har utredningen för avsikt att ingå på i sitt blivande förslag rörande uppskjuten livränta.

Med åberopande av det anförda får 1951 års pensionsutredning föreslå, att förenämnda motion nr 463 i andra kammaren icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Med hänsyn till de uttalanden som gjorts i förevarande motion såväl som i de samtidigt till utredningen remitterade, av delvis samma motionärer under tecknade motionerna nr 464 och 566 i andra kammaren, i anledning av att 1951 års pensionsutredning ännu icke avlämnat betänkande i pensionsfrågan, vill utredningen i samband härmed starkt understryka, att nödvändiga förutsättningar härför saknats med hänsyn till det oklara läge, vari frågan om allmän pensionering hittills befunnit sig, eftersom en dylik pensionering — hur den än utformas — måste förutsättas medföra behov av en genomgripande omgestaltning av såväl statlig som annan personalpensionering. Med hänsyn till de direktiv, som lämnats den inom socialdepartementet tillsatta beredningen för behandling av frågan om allmän pensionering, och det samråd som förutsatts skola ske mellan denna och 1951 års pensionsutredning, hyser utredningen förhoppning om att förutsättningar nu utan längre dröjsmål komma att skapas för att utredningen skall kunna fullfölja sin uppgift.

I behandlingen av detta ärende ha deltagit, förutom undertecknad ordförande, ledamöterna Jerdenius, Kjellén, Larsson, Nordkvist och Schärman.
Stockholm den 14 maj 1956.

För 1951 års pensionsutredning

FOLKE ERICSON

K.-E. Renström